

Baza organizacji oraz instytucji polskich i polonijnych za granicą

10.05.2022 r.

Celem badania „Polacy i Polonia na świecie”¹ jest dostarczenie informacji o Polakach mieszkających poza granicami kraju oraz o działających za granicą organizacjach i instytucjach polskich i polonijnych o charakterze społecznym, kulturalnym i religijnym. Organizacyjny i instytucjonalny aspekt obecności i aktywności Polonii i Polaków poza granicami kraju dokumentuje Baza organizacji oraz instytucji polskich i polonijnych za granicą.

W obecnym kształcie Baza organizacji oraz instytucji polskich i polonijnych za granicą służy przede wszystkim do łatwej lokalizacji podmiotu, bądź wybranej grupy podmiotów w oparciu o określone cechy terytorialne, chronologiczne i rzeczowe. Ma ona charakter dynamiczny i jest aktualizowana co roku.

Baza organizacji oraz instytucji polskich i polonijnych za granicą została po raz pierwszy udostępniona w 2014 roku.

Obecna - szósta aktualizacja bazy - jest znacznie rozbudowana w stosunku do pierwszej, inicjacyjnej wersji. Zaletą bazy jest jej funkcjonalność (z możliwością kopiowania i pełnej edycji) oraz możliwość wykorzystywania jej jako narzędzie o charakterze informacyjno-porządkującym, uwzględniające podstawowe cechy terytorialne, chronologiczne i rzeczowe. Baza jest dostępna w **języku polskim i języku angielskim**.

Baza organizacji oraz instytucji polskich i polonijnych za granicą wraz z poprzednimi edycjami jest publikowana na stronie GUS pod adresem:

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/polonia-i-polacy-w-swiecie/>

Od 2022 roku Główny Urząd Statystyczny uruchomił również nową zaktualizowaną wersję bazy pod adresem: <https://polonia.stat.gov.pl>.

Baza organizacji oraz instytucji polskich i polonijnych zawiera blisko **8,9 tys. podmiotów działających w 115 krajach**. Najliczniejszą grupę podmiotów poza granicami kraju, które są prezentowane w bazie stanowią podmioty pochodzące m.in.: z Ukrainy (1131), Stanów Zjednoczonych (1041) oraz Wielkiej Brytanii (791). Spośród pozostałych krajów, w których obecność oraz aktywność środowisk polskich i polonijnych przejawia się m.in. w postaci dobrze rozwiniętej sieci organizacyjnej, należy wymienić: Niemcy (606 podmiotów), Kanadę (579) i Francję (430), a w dalszej kolejności Litwę (387), Australię (377), Rosję (309), Czechy (290) oraz Belgię (212).

Dane o polskich i polonijnych organizacjach i instytucjach za granicą obejmują m.in.: stowarzyszenia, fundacje, organizacje i instytucje federacyjne, organizacje i instytucje wyznaniowe, instytucje społeczno-kulturalne i oświatowe, instytucje kultury i dziedzictwa narodowego, instytucje i wybrane podmioty gospodarcze z wyodrębnieniem mediów i podmiotów działających w obszarze rynku książki,

Dane publikowane są w następujących przekrojach: miejsce prowadzenia działalności (kraj, jednostka podziału administracyjnego kraju, miejscowość), typ i profil, rok rozpoczęcia oraz status prowadzenia działalności.

W bazie uwzględnione są podmioty według następujących rodzajów:

- federacje, organizacje, stowarzyszenia i fundacje - 4073 podmioty,
- instytucje społeczno-kulturalne i oświatowe - 1915 podmiotów,

---

¹ Badanie jest prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny w ramach programu badań statystycznych statystyki publicznej i stanowi realizację zobowiązań wynikających z przepisów prawa krajowego - uchwały Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 kwietnia 2002 r. w sprawie polityki Państwa Polskiego wobec Polonii i Polaków za granicą (M.P. nr 18 poz. 305).

- organizacje i instytucje wyznaniowe – 1286 podmiotów,
- instytucje kultury i pamięci – 746 podmiotów,
- media i rynek książki – 691 podmiotów,
- pozostałe organizacje - 161 podmiotów.

Zestawienie obejmuje:

- **organizacje oraz instytucje polskie i polonijne** o charakterze społecznym, kulturalnym i religijnym założone i działające poza granicami kraju;
- **organizacje i instytucje polskie, posiadające w Polsce swoje struktury nadrzędne**, o ile prowadzą stałą działalność poza granicami kraju i posiadają tam siedzibę (np. Szkoły Polskie działające pod auspicjami Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, Zagraniczne Biura Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu, Związek Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej, zagraniczne placówki duszpasterskie i jednostki terytorialne polskich zgromadzeń zakonnych, w tym prowadzące duszpasterstwo polskie i polonijne);
- **organizacje i instytucje polskie założone w Polsce przed 1 września 1939 r.** funkcjonujące w okresie późniejszym poza granicami kraju, o dużym znaczeniu dla społecznego, kulturowego i religijnego życia polskiej diaspory, a nierzadko dla polskiego dziedzictwa narodowego w ogóle (np. Towarzystwo Straży Mogił Polskich Bohaterów we Lwowie, Cmentarz Łyczakowski, Cmentarz Na Rossie etc.);
- **inne, różnorodne formy obecności i działalności polskiej diaspory**, funkcjonujące w ramach struktur instytucjonalnych kraju przebywania (np. Zbiory polskie Instytutu Hoovera w Palo Alto, Muzeum Adama Mickiewicza – Oddział Muzeum Sztuki Tureckiej i Islamskiej w Stambule, Cmentarz Père-Lachaise w Paryżu);
- z uwagi na skalę oraz blisko dwustuletnią historię polskiego wychodźstwa w obszar zainteresowania włączono, w pewnym ograniczonym zakresie, również **organizacje oraz instytucje, które formalnie i faktycznie zakończyły działalność, jednak ich znaczenie i spuścizna pozostają istotnym, a niekiedy wręcz fundamentalnym składnikiem duchowej i materialnej kultury polskiej diaspory oraz polskiego dziedzictwa narodowego** (np. Polski Instytut Historyczny w Szwecji, Stowarzyszenie Polskich Kombatantów w Wielkiej Brytanii, czy „Kultura” – miesięcznik Instytutu Literackiego w Maison Laffitte);

Zakończenie działalności organizacji lub instytucji uwzględnionej w bazie nie powoduje usunięcia zgromadzonych o niej informacji; informacja o zakończeniu działalności jest traktowana jako niezbędny element opisu jednostki badania i jest wprowadzana w trybie aktualizacji zbioru.

Zestawienie nie obejmuje:

- **polskich placówek dyplomatycznych** (ambasad, konsulatów i innych przedstawicielstw) oraz instytutów polskich, których pełna i aktualizowana lista znajduje się na stronach internetowych Ministerstwa Spraw Zagranicznych;
- **cyklicznych ani jednostkowych wydarzeń:** uroczystości patriotycznych, religijnych, imprez okolicznościowych, wystaw, festiwali, koncertów, zawodów sportowych itp. organizowanych przez środowiska polskie i polonijne, bez względu na ich status, charakter, tradycję, czy liczbę uczestników. Jakkolwiek przedsięwzięcia tego rodzaju są emanacją szeroko rozumianej aktywności polskiej diaspory oraz ważnym elementem jej kulturowej tożsamości, pozostają zarazem jednym z wielu pól działalności podmiotów objętych badaniem „Polonia i Polacy w świecie” i z tej perspektywy stanowią raczej element opisu tejże działalności, nie zaś odrębną kategorię jednostek badania;

Zakres przedmiotowy repozytorium został rozszerzony w porównaniu z pierwotną wersją i obejmuje obecnie następujące elementy:

- **Nazwa organizacji/institucji** w języku polskim (w niektórych przypadkach uzupełniona lub pozostawiona zgodnie z oryginalnym zapisem).
- **Rok rozpoczęcia działalności**, moment założenia lub zarejestrowania organizacji / instytucji (lub jej oddziału, innej struktury filialnej) w kraju przebywania.
- **Rodzaj organizacji/institucji** – ogólna klasyfikacja umożliwiająca wyszukiwanie, filtrowanie oraz grupowanie jednostek badania
- **Szczegółowy rodzaj organizacji/institucji** – analogiczna klasyfikacja, będąca rozwinięciem klasyfikacji ogólnej i stanowiąca razem z nią stałą zhierarchizowaną strukturę.
- **Siedziba organizacji/institucji: kraj – nazwa państwa** na terenie którego jednostka prowadzi działalność i/lub posiada główną siedzibę, biuro lub inne miejsce pracy/kontakt (tj. miejsce zebrań jej władz lub miejsce spotkań osób).
- **Siedziba organizacji instytucji: jednostka podziału administracyjnego kraju** – nazwa jednostki podziału administracyjnego wyższego rzędu, na terenie której znajduje się miejscowość – siedziba organizacji / instytucji.
- **Siedziba organizacji instytucji: miejscowość** – nazwa miasta (miejscowości) na terenie którego jednostka prowadzi działalność i/lub posiada główną siedzibę, biuro lub inne miejsce pracy/kontakt (tj. miejsce zebrań jej władz lub miejsce spotkań osób).
- **Rok odniesienia** – dla każdego podmiotu podano rok odniesienia rozumiany jako okres, z którego pochodzą informacje będące podstawą ostatniej weryfikacji (może to być np. rok ostatniej aktualizacji strony internetowej prowadzonej przez jednostkę badania).
- **Status prowadzenia działalności** – cecha ta pozwala na wybór (filtrowanie) jednostek badania w zależności od tego, czy działalność jest prowadzona, zakończona lub brak informacji o działalności organizacji / instytucji.
- **Osoby powiązane** – cecha o charakterze czysto informacyjnym, obejmuje imiona i nazwiska założycieli jednostki, osób pełniących w niej funkcje zarządcze, kierownicze lub reprezentacyjne.
- **Adres www organizacji instytucji** – adres strony internetowej prowadzonej przez jednostkę; w przypadku gdy jednostka nie posiada swojej strony internetowej podano adres strony prowadzonej np. przez organizację federacyjną / nadrzędną, do której należy.
- **E-mail organizacji/institucji** – adres poczty elektronicznej jednostki lub osoby pełniącej w niej funkcje zarządcze, kierownicze, reprezentacyjne.
- **Informacje uzupełniające** – pole przewidziane dla informacji dodatkowych, istotnych z punktu widzenia identyfikacji jednostki.

W przypadku cytowania informacji i danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:

**Departament Badań Demograficznych
Dyrektor Dorota Szaltys**

Tel: 22 608 32 26

e-mail: polonia@stat.gov.pl

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:

Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Banaszek

Tel: 695 255 011

stat.gov.pl

@GUS_STAT

@GlownyUrzadStatystyczny

gus_stat

glownyurządstatystycznygus

glownyurządstatystyczny